

1933. En la jaroj 1911–1917 li estis deputito de germanaj civitanoj en la urba konsilio de Reval. En la unua mondmilito li denove devis militservi, unue sur la ŝipo Mitava, poste kiel administranto en admiral-haveno.

Dum la okupo de Reval per sovetia armeo, lia domo (speciale konstruita en la formo de ŝipo) komplete forbruliĝis dum bombardado, detruigis lia riĉa biblioteko, pentraĵoj kaj manuskriptoj. Post la alveno de germanaj trupoj, De Wahl rifuzis translokigon al Germanio kaj estis enkarcerigita. Por savi lin, liaj amikoj igis proklami lin mense malsana. Li eniris sanatorion Seewald apud Talino; tie li en 1948 mortis.

Edgar de Wahl edziĝis unue en Sankt-Peterburgo kun Marie von Hübbenet, de kiu li divorcis. Lia dua edzino Agnes von Riesenkauff el Reval estis dum la milito deportita de sovetiaj trupoj kaj mortigita en 1942 en la NKVD-prizono. Li havis tri filojn kaj du filinojn. Lia patro Oskar von Wahl-Assick estis diplomingeniero, oficiro kaj oficisto en Sankt-Peterburgo. La familio von Wahl havis multajn elstarajn membrojn, engaĝitajn en gravaj postenoj en sciencoj kaj administrado, medicino, agrikulturo kaj armeo, ili akiris personajn kaj publikajn meritojn por la propra familio, sed ankaŭ por la baltaj provincoj kaj por la Ruslanda Imperio. Multaj el ili studis en la universitato de Dorpat (Tartuo). La familia deveno estas respurita ĝis la skota baroneto Thomas MacDowall, Laird of Makerstoun (15-a jc.), dum militoj iris kelkaj membroj kiel oficiroj al Svedio, iliaj posteuloj al ĉebaltaj regionoj, kie en la 18-a jc. Johann Heinrich von Wahl ricevis germanan nobelan statuson konfirmitan de la rusa caro. Kelkaj posteuloj kaj familianoj de Edgar de Wahl estas nun vivantaj en Germanio.

11.2. Interlingvistika aktiveco kaj krea periodo de Occidental

La unua planlingvo, kiun Edgar de Wahl renkontis en la jaro 1887 dank'al la kolego de sia patro, Waldemar Rosenberger, estis Volapük, kiu tiam havis tridekon da periodaĵoj kaj troviĝis en sia flora periodo. De Wahl, admirante Rosenberger, kiu estis „plofed Volapüka” (profesoro, kaj tiam vicprezidanto de la Akademio de Volapük), mem dediĉis sin al ties studado, kaj eĉ komencis verki vortaron, sed havis malfacilaĵojn kun parolata lingvaĵo. Unu jaron poste li konatiĝis kun *Esperanto*, kiun li trovis pli facila. Li korespondis kun Zamenhof, kun Antoni Grabowski, kun Wilhelm Heinrich Trompeter kaj aliaj, en 1893 fondis klubon „Espero” en Sankt-Peterburgo, en 1889 tradukis *La princino Mary* de Lermontov (unu el la plej fruaj Esperanto-tradukoj entute), li aŭtoris la unuan hispanan-Esperantan vortaron kaj engaĝiĝis en la revuo *La Esperantisto*. Li instigis Zamenhof ŝanĝi la finaĵon de tempindikaj korelativoj (kiuj siatempe estis „kian, tian, ĉian”) ... al *-am*, por eviti samecon kun akuzativo de „kia, tia, ĉia...”, kaj proponis plurajn aliajn reformojn, sed tiuj estis rifuzitaj. Tial li en 1894 forlasis la movadon kaj dediĉis sin al esploroj pri komunaj lingvoj en okcident-eŭropaj lingvoj, iĝontaj leksika fonto de interlingvo „pli internacia ol Esperanto”. De Wahl korespondis kun Julius Lott, aŭtoro de „Mundolingue”, kaj engaĝiĝis en la akademio de Volapük, dum ties direktoro estis Rosenberger. (La akademio alinomiĝis al „Akademi Internasional de Lingu Universal”, antaŭ ol ĝi en 1909, sub prezidado de Peano, iĝis „Academia pro Interlingua”).

Akademias diskutoj disvolviĝis sur la paĝoj de la periodaĵo *Disusiones*, kie ĉiu aŭtoro rajtis uzi la de li preferatan formon de interlingvo. Tie aperis en la numero 2, la 1-an de